

PM 2012:31 RVII (Dnr 001-2407/2011)

Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn (Ds 2011:34)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid 5 mars 2012

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn” (Ds 2011:34) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Utredningens uppdrag har varit att se över de ersättningar som ges specifikt för mottagande av ensamkommande barn, vilket exkluderar ersättningar för till exempel utbildning och etablering. Översynen sker med anledning av en ökad tillströmning av ensamkommande barn, brist på platser, ökade kostnader för staten samt kritik mot ett komplicerat ersättningssystem från kommunerna.

Enligt nuvarande system lämnas ersättning till kommunerna som schablon eller som ersättning för faktiska kostnader. I promemorian föreslås istället att en ökad schablonisering införs.

Utredningen bedömer att föreslagna förändringar skulle innebära stora besparingar för staten. Den ekonomiska effekten för kommunerna bedömer utredningen vara oförändrad. Att ersättningen för placering i HVB-hem begränsas innebär enligt utredningen att kommunerna i möjligaste mån måste hålla nere dessa kostnader. Någon tidpunkt anges inte i utredningen för när föreslagna förändringar bör genomföras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och överförmyndarnämnden. Överförmyndarförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att förslagen framförallt har statens intressen i fokus. Flera frågor kvarstår att utreda och besvara, innan det kan fastställas att förslagen innebär förbättrade möjligheter för kommunerna att säkerställa ett kvalitativt bra mottagande av barnen – med barnens bästa i förgrunden.

Socialnämnden anser att det är bra att ersättningssystemet ses över. Nuvarande regelverk är mycket krångligt och osäkert och ett enklare system är ytterst önskvärt. Migrationsverket har dessutom under året bytt ekonomisystem, vilket har fått konsekvensen att Stockholms stads beviljade ersättningar för faktiska kostnader skickas

som *ett* belopp till staden och inte som tidigare uppdelat på respektive ansvarig stadsdelsnämnd som har ansökt om ersättningen. Migrationsverkets nya rutiner har orsakat ökad administration inom staden. Trots flera påstötningar har inte rutinerna gått att ändra.

Överförmyndarförvaltningen anser att de kvalifikationskrav som ställs på de gode männen och den omfattande tidsåtgång som uppdragen särskilt initialt kräver, återspeglas i arvodet till dem. Ett rimligt arvode och ersättning till gode männen är helt nödvändigt för att kunna rekrytera och behålla kompetenta och duktiga gode män.

Mina synpunkter

Ensamkommande flyktingbarn har ofta utsatts för stressande och traumatiska omständigheter. Ett gott mottagande i en trygg och stabil miljö är därför viktigt. Placering måste ske utifrån barnets bästa.

Jag anser att det är bra att det har gjorts en översyn av ersättningarna. Däremot delar jag stadsledningskontorets synpunkter att förslagen framförallt har statens intressen i fokus. För staten kommer administrationen att minska genom att förslaget innebär att i större utsträckning använda fasta schabloner. För Stockholms stad innebär det dock en utökad intern administration, eftersom kostnaderna bärs av olika nämnder inom stadens organisation.

Flera frågor kvarstår att utreda och besvara. En av dessa frågor är ersättningarna för jourhem och familjehem. Föreslagna nivåer av schablonen för boendeplatser respektive familjehem är för lågt satta. Nivån på schablonen motsvarar en placering på en institution med de stordriftsfördelar som där går att få. Det är tveksamt om det ska krävas stordrift för denna sårbara grupp barn och unga.

Under 2011 tog Stockholms stad emot cirka 200 barn, varav hälften var ankomstbarn. För att ersättningssystemet ska fungera är det viktigt att det inte råder några tveksamheter kring kostnader och hur anvisnings- och ankomstkommuner söker respektive ersättning. Redan med dagens system finner Stockholms stad att alla omkostnader inte täcks fullt ut. Det är viktigt att beakta att olika boendelösningar varierar i kostnader och att kostnaderna generellt är högre för personal och bostäder i en storstad som Stockholm. Jag välkomnar att ersättning ska kunna ges för kostnader avseende både god man och särskilt förordnad vårdnadshavare, men även denna schablon ligger för lågt för att täcka alla kostnader.

Det är viktigt att placeringar av ensamkommande barn görs till en ort där de kan få bästa möjliga stöd vid etableringen i Sverige och inte grundat på vad som är mest ekonomiskt lönsamt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn” (Ds 2011:34) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Stockholm den 15 februari 2012

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn (Ds 2011:34), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Ensamkommande flyktingbarn ska tas emot på bästa möjliga sätt. Barns bästa får aldrig reduceras till en fråga om kostnader utan måste alltid ses ur humanitär synvinkel.

Vänsterpartiets principiella inställning är att ensamkommande flyktingbarn snabbt behöver få ett säkert och tryggt boende. Därför vill vi lagstifta om att alla kommuner ska vara skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn.

Kommunerna måste självfallet få ekonomiska förutsättningar att ta sitt ansvar. Nuvarande och föreslagna nivåer är för låga för att ge barnet det stöd som behövs. Det är viktigt att ersättningssystemet inte konstrueras så att stordrift gynnas på bekostnad av kvaliteten.

Barnen måste få ett kvalitativt bra stöd var helst de tas emot. Kostnaderna ska inte övervältras på kommunerna. Då minskar förutsättningarna för barnen att få ett gott mottagande

Det antecknades till protokollet at Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Utredningens uppdrag har varit att se över de ersättningar som ges specifikt för mottagande av ensamkommande barn, vilket exkluderar ersättningar för till exempel utbildning och etablering. Översynen sker med anledning av en ökad tillströmning av ensamkommande barn, brist på platser, ökade kostnader för staten samt kritik mot ett komplicerat ersättningssystem från kommunerna.

Enligt nuvarande system lämnas ersättning till kommunerna som schablon eller som ersättning för faktiska kostnader. I promemorian föreslås istället att en ökad schablonisering införs.

Utredningen bedömer att föreslagna förändringar skulle innebära stora besparingar för staten. Den ekonomiska effekten för kommunerna bedöms vara oförändrad. Att ersättningen för placering i HVB-hem begränsas innebär enligt utredningen att kommunerna i möjligaste mån måste hålla nere dessa kostnader. Någon tidpunkt anges inte i utredningen för när föreslagna förändringar bör genomföras.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden och överförmyndarnämnden för yttrande. Överförmyndarförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att ta emot ensamkommande på ändamålsenligt sätt. Ensamkommande barn och unga är en utsatt grupp och många har traumatiserande erfarenheter varvid det är mycket viktigt att dessa barn får den hjälp och den stöd som behövs så att barnen kan integreras i samhället. Det är viktigt utifrån barnperspektivet att ersättningen till kommunerna är korrekt eftersom felaktig ersättningsnivå enligt stadsledningskontoret annars kan leda till placeringar utifrån ekonomiskt perspektiv och inte utifrån ett individanpassat perspektiv.

I betänkandet hänvisas till statens ökade kostnader för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. Orsaken till statens ökade kostnader beror enligt utredningen framför allt på att kommunerna tvingas ordna dyra boendialternativ och då i synnerhet i ankomstkommunerna. Stadsledningskontoret anser, liksom SKL, att kostnadsökningarna främst är kopplade till att det har kommit fler asylsökande ensamkommande barn till Sverige och inte på grund av att kostnaderna har ökat per barn. Nuvarande schabloner för ersättningar har legat stilla på samma nivåer sedan 2007 och dagens mottagningssystem är inte fullt ut finansierat. Kommunernas ersättning för skola och överförmyndare täcker inte befintliga kostnader. Förslaget innebär enligt stadsledningskontoret ytterligare överskjutning av kostnader från staten till kommunen vilket, inte är i linje med finansieringsprincipen.

Migrationsverkets regelverk för att återsöka kostnader är ytterst omständligt, vilket gör att det är svårt att återsöka de kostnader som finns redan i dagsläget. Migrationsverket har dessutom under året bytt ekonomisystem, vilket har fått konsekvensen att Stockholms stads beviljade ersättningar för faktiska kostnader skickas som *ett* belopp till staden och inte som tidigare uppdelat på respektive ansvarig stadsdelsnämnd som har ansökt om ersättningen. Migrationsverkets nya rutiner har orsakat ökad administration inom staden. Förslaget om att

i större omfattning införa schabloner som ersättning för kommunernas kostnader innebär administrativa besparingar för staten, men för Stockholms stads del innebär det ytterligare utökad intern administration. Detta eftersom kostnaderna bärs av olika nämnder inom stadens organisation.

Stadsledningskontoret anser också att beräkningsgrunderna för schablonerna kan ifrågasättas samt att det saknas indexuppräknning av schablonbeloppen. Storstadsregionerna har även högre kostnader för personal och hyror, vilket inte tagits hänsyn till i beräkningen. Någon ytterligare ersättning föreslås inte utgå för placeringar med höga omvårdnadsbehov, vilket kommer ge negativ effekt för kommunerna.

Föreslagna nivåer för schablonerna för boendeplatser respektive familjehem är enligt stadsledningskontoret för lågt satta. Stadens kostnader per boendeplats ligger idag på ungefär föreslagen nivå, vid en institution med cirka 15 platser. Stordrift sänker kostnaderna. Problemet här är att större institutioner fungerar för äldre ungdomar, men är inte lämpligt för de yngre åldergrupperna. Risken är därmed att kommuner som har svag ekonomi kommer att låta ekonomiska incitament gå före det individuella behovet hos barnet. Beräkningarna av familjehemsschablonen har inte tagit hänsyn till att många familjehemsplaceringar sker i jourhem, där kostnaden per dygn oftast är minst de dubbla. Schablonerna för boendeplatser och familjehem ska också täcka kostnader för kontinuerlig myndighetsutövning.

Stadsledningskontoret anser dock att förslaget om att ersättning ska kunna ges för kostnader för både gode man och särskilt förordnad vårdnadshavare är positivt. Dock är nivån även för denna schablon för låg för att täcka alla kostnader. Förslaget måste enligt stadsledningskontoret förtydligas rörande nya ersättningar där det inte framgår om staden kan åter söka faktiska kostnader för ”ankomstbarn” och om samma schablon gäller för dessa sammanhang. Det behövs även förtydligande av förutsättningarna om både en ankomstkommun och en anvisningskommun kan få schablonersättning för utredning för samma barn.

Sammanfattningsvis anser stadsledningskontoret att förslagen framförallt har statens intressen i fokus. Flera frågor kvarstår att utreda och besvara, innan det kan fastställas att förslagen innebär förbättrade möjligheter för kommunerna att säkerställa ett kvalitativt bra mottagande av barnen – med barnens bästa i förgrunden.

Som svar på ”Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn” (DS 2011:34) hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2012 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remisserna.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Avtalade platser och statistik avseende Stockholms stad

Stockholms stad har haft överenskommelse med Migrationsverket om att ta emot asylsökande ensamkommande barn sedan 2006 och utgör en s.k. anvisningskommun.

Avtalsplatser 2011		Avtalsplatser totalt 2011	Nya avtalsplatser 2012
Asyl	Uppehållstillstånd		
42	54	96	30

Stockholms stad har för närvarande en överenskommelse om 96 platser i anvisningsboenden fördelat på 42/ asyl och 54/ uppehållstillstånd. Ett stort behov finns av fler platser för ungdomar som beviljats uppehållstillstånd. Socialnämnden beslutade under hösten 2011 om ytterligare 30 platser för målgruppen.

Statistik avseende Stockholms stad

År	To- talt	Anvisningar		Ankomst
		*abo	*ebo	
2006 (fr.o.m.06-07-01)	60	19	41	okänt
2007	109	15	94	okänt
2008	106	28	78	okänt
2009	186	49	101	36
2010	150	55	69	26
2011	205	68	31	106

Källa: Migrationsverket och Stockholms stads socialjour

*) abo= anvisningsboende, ebo= enskilt boende hos närstående

Tendensen under 2011 har varit att Stockholm har fått ta ansvar för ett stort antal barn som inte ännu har anvisats av Migrationsverket och Stockholm stad har därmed indirekt utgjort en s.k. ankomstkommun. Staden har ordnat tillfälliga placeringar för dessa barn i avvaktan en anvisning till en kommun med överenskommelse. Under år 2011 tog Stockholm stad emot ca 200 barn varav hälften var s.k. ankomstbarn.

Synpunkter på betänkandet och promemorian

I både betänkandet och i promemorian hänvisas till statens ökade kostnader för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. Utredningarna menar att orsaken till statens ökade kostnader framför allt beror på att kommunerna tvingas ordna dyra boendialternativ och då i synnerhet i ankomstkommunerna. Förvaltningen liksom SKL bedömer att kostnadsökningarna sannolikt främst är kopplade till att det har kommit fler asylsökande ensamkommande barn till Sverige och inte p.g.a. att kostnaderna har ökat per barn. Nuvarande schabloner för ersättningar har legat stilla på samma nivåer och dagens mottagningssystem är inte fullt ut finansierat. Kommunernas ersättning för t.ex. skola och överförmyndare täcker inte befintliga kostnader. Inte heller socialtjänstens alla kostnader täcks. Migrationsverkets regelverk för att återsöka kostnader är ytterst omständligt. Kommunerna har blivit bättre på att återsöka kostnader, men med stor sannolikhet skulle kommunerna kunna återsöka fler kostnader. Förvaltningen tror inte att tvång löser problemet med att få fler platser och att få alla kommuner att teckna överenskommelser. Förvaltningen instämmer i SKL:s synpunkter att kommunerna istället behöver få bättre förutsättningar för att kunna genomföra mottagandet på ett bra sätt bl.a. genom förenklade och utökade möjligheter att få statliga ersättningar, möjlighet till kommunala samverkanslösningar samt utvecklat stöd från ansvariga statliga myndigheter.

Förslagen som läggs fram i betänkandet och i promemorian har framför allt statens intressen i fokus. Förvaltningen anser att flera frågor kvarstår att utreda och besvara, innan det kan fastställas att förslagen innebär förbättrade möjligheter för kommunerna att säkerställa ett kvalitativt bra mottagande av barnen – med barnens bästa i förgrunden.

Synpunkter på Betänkandet

I ett särskilt yttrande från Sveriges kommuner och landsting (SKL) som bifogas betänkandet, ifrågasätts om en tvingande bestämmelse står i överensstämmelse med den proportionalitetsprincip som införts i RF. Kan det vara ett tillräckligt skäl att staten inte klarar av sitt uppdrag? Vilka principer ska gälla för att Migrationsverket ska kunna utöva tvånget? När anses t.ex. en kommuns skyldighet vara uppfylld? Förvaltningen instämmer i dessa frågeställningar och anser att de bör utredas och besvaras innan tvångsmöjligheterna införs.

Förvaltningen delar inte uppfattningen att en ”frivillighet under tvång” skulle gagna barnen. Risken finns att kommuner som saknar förutsättningar att ta emot barn tvingas till detta, vilket försvarar möjligheterna att säkerställa ett mer långsiktigt mottagande av barnen. Ensamkommande barn och unga är en utsatt grupp och många har traumatiska erfarenheter av både människosmuggling och människohandel. Gruppen behöver ett kvalitativt bra stöd för att integreras i det svenska samhället på sikt. Det är inte troligt att alla kommuner genom tvingande regler alltid kan ha en beredskap och garantera lediga platser med god kvalitet.

Förvaltningen vill istället lyfta fram den frivilliga samverkan som har skett i Stockholms län mellan samtliga kommuner i länet, Länsstyrelse och Migrationsverket med syfte att öka och kvalitativt förbättra mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. Utifrån dessa erfarenheter föreslår förvaltningen en lösning som utgår från att ett övergripande ansvar läggs på länsregional nivå för att få fram de platser som behövs enligt Migrationsverket. Respektive länsregions samtliga kommuner föreslås involveras i arbetet med att få fram platserna. Vinsten med att lägga ansvaret på en regional nivå är att möjligheterna ökar för flexibla lösningar mellan kommunerna i regionen.

Synpunkter på Promemorian

Förvaltningen anser att det är bra att ersättningsystemet ses över. Nuvarande regelverk är mycket krångligt och osäkert och ett enklare system är ytterst önskvärt. Migrationsverket har dessutom under året bytt ekonomisystem, vilket har fått konsekvensen att Stockholms stads beviljade ersättningar för faktiska kostnader skickas som *ett* belopp till staden och inte som tidigare uppdelat på respektive ansvarig stadsdelsförvaltning som har ansökt om ersättningen. Migrationsverkets nya rutiner har orsakat ökad administration inom staden. Trots flera påstötningar har inte rutinerna gått att ändra.

Förslaget om att i större omfattning införa schabloner som ersättning för kommunernas kostnader är tänkvärt, men kommer för Stockholms stads del att innebära en utökad intern administration, då kostnaderna bärs av olika förvaltningar inom staden. Förvaltningen anser att de föreslagna nivåerna för schablonerna för boendeplatser respektive familjehem är för lågt satta. Vidare kan beräkningsgrunderna för schablonerna ifrågasättas. De föreslagna schablon-

beloppen tar inte hänsyn till pris- och löneökningar och ingen indexuppräknings föreslås. Stadens kostnader per boendeplats ligger idag på ungefär föreslagen nivå, vid en institution med ca 15 platser. Stordrift sänker kostnaderna, men hur stora institutioner är acceptabla ur ett barnperspektiv? Större institutioner fungerar för äldre ungdomar, men är inte lämpligt för de yngre åldersgrupperna. Förvaltningen anser att nivån på schablonen för boendeplatser dessutom bör vara högre för storstadsregionerna, då bl.a. kostnader för personal och lokaler är högre. Ytterligare ersättningar föreslås inte utgå för placeringar med höga omvårdnadsbehov, utan inkluderas i schablonen för boendeplatserna, vilket är mycket negativt för kommunerna. Beräkningarna av familjehemsschablonen har inte tagit hänsyn till att många familjehemsplaceringar sker i jourhem, där kostnaderna per dygn oftast är minst det dubbla. Schablonerna för boendeplatser och familjehem ska också täcka kostnader för kontinuerlig myndighetsutövning. Förvaltningen bedömning är att detta är helt orimligt och menar att schablonerna inte kommer att täcka kostnader för myndighetsutövning i form uppföljning, tillsyn och stöd under placeringstiden.

Förslaget om att ersättning ska kunna ges för kostnader avseende både gode man och särskilt förordnad vårdnadshavare är positivt, men även denna schablon ligger för lågt för att täcka alla kostnader.

Förvaltningen tycker det är bra att samma förutsättningar att återsöka gäller för ankomst- och anvisningskommuner. Stockholms stad utgör indirekt en ankomst- kommun utan att ha en överenskommelse om detta med Migrationsverket. Förvaltningen anser att det i förslagen kring nya ersättningar inte framgår om staden kan återsöka faktiska kostnader för ”ankomst-barn” och om samma schablon gäller för dessa sammanhang.

Förslaget angående förutsättningar för schablonersättning för utredningskostnader är oklart. Det framgår inte om både en ankomstkommun och en anvisningskommun kan få schablonersättning för utredning avseende samma barn.

Överförmyndarförvaltningen

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Detta yttrande är ett gemensamt yttrande från överförmyndarnämnderna i Stockholm stad, Göteborg stad, Malmö stad, Uppsala stad och Västerås stad, herefter nämnderna. Syftet med remissen är att belysa vikten av ett väl avvägt schablonbelopp för arvode och kostnadsersättning för gode män för ensamkommande barn samt av att öronmärkta pengar fördelas till överförmyndarna för tillsyn, rekrytering och utbildning av gode män för de ensamkommande barnen.

För att tillförsäkra att barn som kommer till Sverige utan sina vårdnadshavare, och barn som kommer med sina vårdnadshavare men blir lämnade i Sverige, skydd genom en ställföreträdare, så som god man, måste rekrytering av gode män och tillsyn över dessa fungera på ett tillfredsställande sätt.

Nämnderna ber Justitiedepartementet särskilt uppmärksamma följande:

- Nämnderna ställer sig positiv till schablonersättning under förutsättning att schablonbeloppet sätt till rätt nivå.
- Schablonersättningen måste knytas till en indexfaktor, t ex prisbasbeloppet, så att beloppet räknas upp över tid.
- Så som utredningen noterat skiljer sig kostnaderna för gode män under asyltiden och efter det att ett barn har fått uppehållstillstånd. Kostnaderna är väsentligt högre före än efter PUT. Detta ger en viss utjämning över tid för kommuner som har barnen kvar i kommunen även efter de erhållit PUT. Malmö, som är ankomstkommun, drabbas dock kostnadsmissigt då de har barn under en längre period under asyltiden och betydligt kortare tid efter PUT. För att kompensera detta krävs det antingen att två schabloner införs. En schablon under asyltiden och en under perioden då barnet fått PUT, men innan särskild förordnad vårdnadshavare förordnats. Alternativet till två schabloner är att höja den föreslagna schablonen till en nivå så att även ankomstkommunernas kostnader täcks.
- Schablonbeloppet för ersättning till gode männen måste täcka; arvodeskostnad, kostnadsersättning, sociala avgifter, reskostnad samt tolkkostnad.
- Schablonbeloppet måste, för att täcka kommunernas kostnader, höjas till minst 77 kronor per dag. För Malmös del, som är ankomstkommun, krävs det en högre schablon före som uppgår till minst 138 kronor och en schablon efter PUT som uppgår till 65 kronor per dag.
- Kommuner i norra delarna av landet har betydligt högre kostnader för ersättning

till gode männen än motsvarande kommuner i södra delarna av landet, vilket huvudsakligen beror på längre geografiska avstånd som innebär större kostnader för resor och arvode.

- Konsekvenserna av en för låg schablonersättning, så som den utredningen föreslagit om 50 kronor per dag, är att kommunerna måste sänka arvodet till gode männen kraftigt. Det är nämndernas bestämda uppfattning att en sänkning av arvodet kommer försvåra rekryteringen i den omfattningen att ensamkommande barn kommer stå utan legal ställföreträdare.
- Idag får överförmyndarna i de flesta kommuner inte del av ersättning, den ersättning som nämns i utredningens avsnitt 3.5.1 *Ersättning för god man och särskilt förordnad vårdnadshavare från Migrationsverket*, som ska täcka rekrytering, utbildning och tillsyn av gode män för ensamkommande barn. Därför bör ersättning till kommunerna för överförmyndarnas rekrytering, utbildning av ställföreträdare och tillsyn över gode männen öronmärkas. Nämnderna beräknar kostnaden för varje ärende som handläggs hos överförmyndarnämnderna för ensamkommande barn till 10 575 kronor. Kostnad finns hos såväl ankomst- som anvisningskommuner.

Avsnitt 5.5 Ersättning för god man och särskilt förordnad vårdnadshavare

Kommunen erhåller i dag ersättning för sina faktiska kostnader för god man under asyltiden. Utgångspunkten är att kommunerna även med de föreslagna nya ersättningsreglerna ska få ersättning för sina faktiska kostnader.

De kvalifikationer som ställs på de gode männen och den omfattande tidsåtgång som uppdragen särskilt initialt kräver, återspeglas naturligtvis i arvodet till dem. Nedan redovisas de genomsnittliga faktiska kostnader som nämnderna har för arvode och ersättning till gode män för ensamkommande barn före respektive efter uppehållstillstånd. Ett rimligt arvode och ersättning till gode männen är helt nödvändigt för att kunna rekrytera och behålla kompetenta och duktiga gode män.

Beräkning av schablonbelopp för god man under asyltiden

Faktisk genomsnittlig kostnad per månad	
Arvode	2 500 kr (12,5 tim à 200 kr)
Sociala avgifter	750 kr (30 % x 2 600 kr)
Reskostnad	250 kr
Kostnadsersättning	250 kr
Tolk	400 kr
Summa	4 150 kr
Genomsnittlig kostnad per dag	138 kr

Den faktiska genomsnittliga kostnaden för god man under asyltiden uppgår till 138 kr. Ett schablonbelopp under asyltiden måste alltså uppgå till minst 138 kr för att motsvara de faktiska kostnaderna och därmed kunna godtas.

Beräkning av schablonbelopp för god man och särskilt förordnad vårdnadshavare efter uppehållstillstånd

Faktisk genomsnittlig kostnad per månad för Överförmyndarnämnden i Malmö	
Arvode och kostnadsersättning	1 500 kr
Sociala avgifter	450 kr (30 % x 1 500)
Summa	1 950 kr
Genomsnittlig kostnad per dag	65 kr

Den faktiska genomsnittliga kostnaden för god man efter uppehållstillstånd uppgår till 65 kr. Utredningens antagande att kostnaden efter uppehållstillstånd endast utgör en fjärdedel av kostnaden under asyltiden är som framgår ovan felaktig. Kostnaden efter uppehållstillstånd uppgår till så mycket som 47 % av kostnaden under asyltiden. Ett schablonbelopp efter uppehållstillstånd måste alltså uppgå till minst 65 kr för att motsvara de faktiska kostnaderna och därmed kunna godtas.

Ett schablonbelopp för hela perioden med god man för ensamkommande barn

För det fall det ändå skulle beslutas om ett och samma schablonbelopp före och efter uppehållstillstånd, måste denna för att motsvara de faktiska kostnaderna uppgå till 77 kr per dag enligt följande uträkning: 16 836 kr (122 dagar x 138 kr) + 39 520 kr (608 dagar x 65 kr) = 56 356 kr. Detta belopp ska delas på 730 dagar, vilket gör en genomsnittlig kostnad per dag om 77 kr. I beloppet 77 kr ingår arvode, kostnadsersättning och sociala avgifter. Härutöver tillkommer ersättning för överförmyndarnämndens kostnader för administration, rekrytering, utbildning och löpande myndighetsutövning, vilket motsvarar minst en handläggartjänst på heltid.

Överförmyndarnämndens del av statsbidraget för ensamkommande barn

Nedan visas en uppställning över kostnaden som överförmyndaren har för rekrytering, utbildning, tillsyn och administration för ett ensamkommande barn.

Beräknad handlägningskostnad hos Överförmyndarförvaltningen avseende ensamkommande barn

Anmälan om ankomst av ett barn, akt öppnas och registrering i datasystem.	60 min	
Utredning av behovet, ev. kontakt med Migrationsverket eller socialtjänsten.	60 min	
Söka efter god man.	90 min	Ibland mycket längre tid då ny god man ska anskaffas.
Åtagandehandlingar skickas ut, beslut fattas, diarieföring, utskick av registerutdrag m.m., anmodan om att inkomma med förteckning, enligt föräldrabalken.	120 min	
Förteckning inkommer, diarieföring samt utredning, föredragande och beslut (samt expediering) om befrielse från att lämna årsräkning.	120 min	
Redogörelser samt ansökan om arvode inkommer, granskas, arvodesbeslut expedieras samt hanteras digitalt i verksamhetssystem.	45 min x 4 ggr per ärende/år	Gode mannen får arvode utbetalt var tredje månad. Snittkostnad 4 gånger.
Kontakter med gode mannen	360 min	

under den tid godmanskapet pågår.		
Återsökning av arvodeskostnader till Migrationsverket, kopiering av underlag, bokföring av inkomna medel	45 x 4 ggr per ärende / år.	Gode mannen får arvode utbetalt var tredje månad. Snittkostnad 4 gånger.
Beslut inkommer om att barnet fått PUT. Anmälan om särskild förordnad vårdnadshavare skickas till socialtjänsten.	60 min	
Handläggning under PUT-tiden inkl. avslut av ärende och akt. Arkivering av handlingar.	180 min	
Total handläggningstid	1 410 min = 23,50 timmar	

Tabellen ned visar totalkostnaden

Effektiv handläggningstid	23,50 x 450 kr = 10 575 kr	Stadens uträkning för kostnad av handläggare med denna typ av ärenden.
Rekrytering, utbildning, information för gode män rörande ensamkommande barn.	Kostnad för detta tillkommer, men räknas inte in i beloppet ovan.	Svår att beräkna och räknas därför inte in här – anses dock täckas av nedan angivna kostnad.
Total kostnad exkl. arvoden	10 575 kronor per barn	

Överförmyndarnämndens kostnad för rekrytering, utbildning, administration och tillsyn:

Belopp för handläggning/per ensamkommande barn:	10 575 kr per barn	Exkl. årskostnad efter PUT.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden instämmer delvis i förvaltningens förslag till beslut.
2. Därutöver anføres följande:

Vänsterpartiets principiella inställning är: ”Ensamkommande flyktingbarn behöver snabbt få ett säkert och tryggt boende i Sverige. Därför vill vi lagstifta om att alla kommuner ska vara skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn. Barns egna asylskäl måste också generellt ges mycket större tyngd än vad som görs idag.”

Dock är de frågeställningar som förvaltningen lyfter i ärendet ytterst viktiga att utreda. När en lagstiftning genomförs måste alla olösta frågor vara lösta. Kommunerna måste självfallet få ekonomiska förutsättningar att ta sitt ansvar. Kostnaderna ska inte övervältras på kommunerna. Då minskar viljan att ta emot.

Barnen ska få ett kvalitativt bra stöd. Förvaltningen föreslår i sitt remissvar att en regional lösning kan vara tänkbar, detta utifrån att barnen då kan tillförsäkras tillräckliga resurser. Vi instämmer i att det kan vara en lösning. Men det får inte innebära att kommunerna smiter ifrån sitt ansvar. Vad det gäller ersättningssystemet så får det förstås inte innebära att stordrift gynnas på bekostnad av kvaliteten. Vi instämmer helt i förvaltningens synpunkter om nivåerna.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD) enligt följande.

De asylsökande ensamkommande barnen som anländer till Sverige och Stockholm ska mötas av ett gott omhändertagande för att få en så bra och trygg start som möjligt. Det är glädjande att se att Stockholms stads arbete lyfts fram som ett gott exempel. Ensamkommande barn tas tidigt emot och introduceras i samhället genom skola och sysselsättning. Vi ser goda resultat inom stadens arbete med målgruppen vilket resulterat i att många av de unga erbjuds praktik, sommarjobb, mentorer med mera.

Vi ser däremot en problematik med den ekonomiska ersättningen då förslaget inte tar hänsyn till olika boendescenarion samtidigt som ersättningen inte täcker alla omkostnader. Förslaget har inte heller tagit någon hänsyn till högre boende- och personalkostnad i större städer.

Med detta sagt vill vi poängtera att Stockholms stad ska fortsätta utveckla sitt arbete för asylsökande ensamkommande barn. Vi ser ett allt mer ökat behov och vår ambition är att utöka arbetet med samma goda resultat som tidigare.